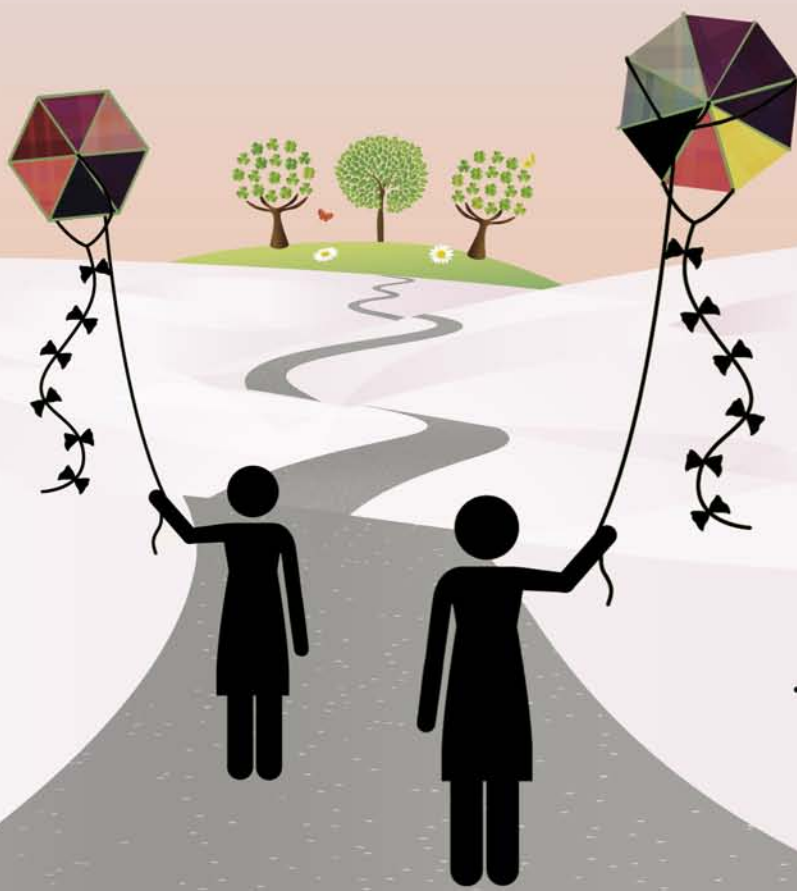

*Annukka Tapani • Harri Kukkonen
Antero Stenlund • Heidi Lehtonen*

MATKALLA KOHTI UUSIA MAHDOLLISUUKSIA –

yrittäjyyskasvatuksen iltakoulun
seminarijulkaisu

TAMK
TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

**MATKALLA KOHTI UUSIA MAHDOLLISUUKSIA –
YRITTÄJYYSKASVATUKSEN ILTAKOULUN
SEMINAARIJULKAISU**

**Annukka Tapani, Harri Kukkonen,
Antero Stenlund ja Heidi Lehtonen**

© Tekijät ja Tampereen ammattikorkeakoulu

Taitto: Minna Nissilä
Tammerprint, Tampere 2015

Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisu.
Sarja B. Raportteja 86.
ISSN 1456-002X
ISBN 978-952-5903-77-5(PDF)
2015

Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisu.
Sarja B. Raportteja 85.
ISSN 1456-002X
ISBN 978-952-5903-76-8
2015

SISÄLLYSLUETTELO

Alkusanat

5

1. Kiinnittäkää turvavyöt ja ottakaa mukava matkustusasento: startataan

6

2. Miltä matka tuntuu – tunteita ja tunnelmia

8

Lähteet

11

3. Seminaarin ohjelma

13

4. Abstraktit

14

Liite: Y-ped – hankkeen tuotantoa

37

ALKUSANAT

Ajatuksia Y-ped -hankkeesta ja yrittäjyyspedagogiikasta

KOLME VUOTTA sitten oli olemassa ajatuksia, unelmia, innostusta, osaamista ja tunnustettu tarve kehittää yrittäjyyskasvatuksen teemaa ammatillisessa opettajankoulutuksessa. Tästä syntyi Y-ped -hanke, jonka aikana on opittu, opiskeltu ja ihmetelty monia uusia asioita. Hankkeessa on yhdistynyt tutkimuksellinen ote ja kokeileva työkuultuuri, uuden tiedon tuottaminen ja yhteisöllinen tiedonrakentaminen, innovatiivinen yhteiskehittely ja opiskelijoiden omiin resursseihin luottaminen. Ripaus seikkailuhenkisyyttäkin on ollut mukana! Tämä lienee yrittäjyyspedagogiikkaa parhaimmillaan.

Hankkeen toimijoiden työskentelytapaa on luonnehtinut uskallus kokeilla ja tavoitella sellaista, minkä onnistumisesta ei etukäteen ollut täyttä varmuutta. Tuloksena on syntynyt yhteisöllisiä oppimiskokemuksia, julkaisuja, elokuvia, yhteisiä elämyksiä ja uusia verkostoja. Tämä lienee yrittäjyyspedagogiikkaa parhaimmillaan.

Yrittäjyyskasvatuksen iltakoulussa katsotaan sekä taakse- että eteenpäin. Kuullaan kokemuksia oppimispolkujen varrelta ja löydetään uusia kehittämisen mahdollisuuksia yhdessä. Seminaari on rakennettu mielenkiintoisella tavalla erilaisia osaamisia yhdistäen ja tavoitellen virkistäviä kokemuksia huomisen väistämättömiä uudistuksia varten. Tämäkin lienee yrittäjyyspedagogiikkaa parhaimmillaan.

Hanna Ilola,
tutkimus- ja kehittämisspäällikkö
Tampereen ammattikorkeakoulu, Ammatillisen koulutuksen kehittäminen

1. KIINNITTÄKÄÄ TURVAVYÖT JA OTTAKAA MUKAVA MATKUSTUSASENTO: STARTATAAN

TÄMÄ ”Yrittäjyyskasvatuksen iltakoulu – Matkalla kohti uusia mahdollisuuksia” – seminaari ja sen seminaarijulkaisu on jatkumoa Y-ped -hankkeen työlle ja toiminnalle. Julkaisu jatkaa Tampereen ammattikorkeakoulun ammatillisen opettajankoulutuksen identiteettitutkimusten sarjaa, jossa aiemmin on tarkasteltu identiteetin rakentumisen aineksia ammatillisessa opettajankoulutusryhmässä (Kukkonen, Tapani, Ilola, Joensuu ja Ropo 2014), osallistavaa pedagogiikkaa ja identiteettityön kriittisiä kohtia (Kukkonen 2014a), kynnyskäsitteitä identiteettityön virittäjänä (Kukkonen 2014b), ryhmänopettajan kokemuksia riskipedagogiikan toteuttajana (Tapani 2014) ja opettajaidentiteetin rakentumiseen liittyvien tunteiden tarkastelua (Tapani, Lehtonen ja Kukkonen 2015). Lisäksi hankkeesta on tuotettu 15 artikkelin kokoelmajulkaisu ”Pysäköinti kielletty – huoltoajo sallittu. Yrittäjyyspedagogiikka moottorina kohti uudenlaista ammatillisuutta” (Tapani, Kukkonen ja Stenlund 2014) sekä lyhytelokuva ”Virheetön banaani” yhteistyössä Tampereen ammattikorkeakoulun Taide, musiikki ja media -yksikön kanssa.

Y-ped-hanke tarkoittaa Opetus- ja kulttuuriministeriön erillisrahoitusta yrittävyyteen painottuneeseen ammatilliseen opettajankoulutukseen vuosina 2013–2015 Tampereen ammattikorkeakoulun ammatillisessa opettajankoulutuksessa. Vaikka julkaisu on hankematkan päätös, se kuitenkin toivottavasti avaa uusia ovia ja uusia mahdollisuuksia. Tässä julkaisussa palaamme vielä Y-ped -hankkeeseen, sen taustoihin ja toimintoihin. Julkaisuun on koottu seminaarin abstraktit esittäjien yhteystietoineen, verkostoitumista ja myöhempääkin kontaktointia varten. Lisäksi lopussa on kooste Y-ped -hankkeen muusta tuotannosta. Julkaisumme myötä toivotamme hyvää yrittäjämäistä tulevaisuutta kaikille – maailma on mahdollisuuksille avoin, kun sen oikein oivaltaa.

Y-ped-ryhmän koulutusryhmän teeman valintaa perusteltiin yrittäjyyden yhteiskunnallisella painoarvolla ja yrittäjyyskasvatuksen lisäämisellä ammatillisen koulutuksen tutkinnon perusteissa sekä opettajan yrittäjämäisten taitojen tarpeellisuudella. Toimintaperiaatteena jo suunnitteluvaiheessa oli, että opiskelijaryhmä osallistetaan henkilökohtaisen ja koko ryhmän oppimisprosessin suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Koulutuksen toteutuksessa painotuksena olivat opiskelijoiden pedagogiset kokeilut autenttisisa oppimisympäristöissä, niiden reflektointi ja vertaisarviointi. Koulutuksen toteutuksella pyrittiin tukemaan opettajaopiskelijoiden identiteetin kehittymistä yrittäjämäiseksi opettajaksi. Koulutuksen lähiopetuspäivät järjestettiin sekä ammattikorkeakoulun tiloissa että autenttisisa toimintaympäristöissä ja vierailuja järjestettiin eri oppilaitoksiin ja oppimisympäristöihin. Lähipäiviä järjestettiin muun muassa museolla, Tampereen seudun ammattiopistolla Tredussa, Tampereen aikuiskoulutuskeskuksessa, InnoOmniassa, Aitoon koulutuskeskuksessa ja Mikkolan navetalla (eli paikallisessa kulttuurikeskuksessa). Koulutuksen aikana luotiin yrittäjyyspedagogiikan asiantuntijaverkostoja, hyödynnettiin asiantuntijapuheenvuoroja sekä osallistuttiin asiantuntijakokouksiin, muun muassa yrittäjyyskasvuspäiville ja -tapahtumiin, niin kuulijoina kuin myös itse esiintyen.

2. MILTÄ MATKA TUNTUU – TUNTEITA JA TUNNELMIA

KOKO HANKKEEN ajan yrittäjyyspedagogiikka on nähty laajana sateenvarjona, jonka alla kannustetaan aktiiviseen kansalaisuuteen ja oppijuuteen, sisäiseen yrittäjyyteen, yrittäjyyden tuottamiseen, osallistavaan opettajuuteen ja ohjaamiseen, joustavuuteen, mutta myös yritysten sparraamiseen ja tukemiseen jo opintojen aikana (Tapani, Kukkonen ja Stenlund 2014). Miksi yrittäjyyspedagogiikka on sitten seminaarien ja julkaisujen arvoista, yhä edelleen, vaikka se on ollut opetussuunnitelmissa jo parikymmentä vuotta. Yrittäjyys herättää yhä edelleen tunteita ja mielikuvia, joita ei osata tai haluta kytkeä perinteiseen koulumaailmaan tai opiskeluun. Ehkäpä perinteisen koulun aika onkin ohi, sillä uudenlainen opettajuus pitäisi olla jo muutakin kuin mustia kirjaimia paperilla tai puheita juhlaseminaarissa? Tätä vaatii muutos kilpailua ja riskejä korostavaan yhteiskuntaan (Alasuutari 2004; Beck 2008). Siellä eläminen vaatii yrittäjyyttä, jolla yksilöt rakentavat selkeyttä elämälleen jatkuvasti monimutkaisemmaksi ja epävarmemmaksi muuttuvassa kontekstissa (Gibb 2005; 1998).

Gibb on jo vuonna 1993 nostanut esiin opettajuuden paradigman muutoksen. Jos toimintaa halutaan muuttaa yrittäjämäiseksi, huomio kiinnittyy prosessiin, opiskelijavetoisuuteen, opettajan rooliin oppimisen helpottajana, verkostoitumisen ja toisilta oppimisen mahdollisuuksiin, ”know how” ja ”know who”. Oppimistilanteista luodaan joustavia ja oppimistavoitteista neuvotellaan yhdessä, myös virheet otetaan oppimisen aineksiksi ja oppijat itse ovat aktiivisia tiedon luoja. Oppimisessa ensisijaisia ovat toiminta ja käytäntö, joihin opiskelija itsenäisesti hankkii ja liittää kulloinkin tarpeellista teoriaa. Opiskelussa monitieteisyys on voimavara ja ongelmat toimivat tavoitteiden suuntaajina. Itsenäinen ja oma-aloitteinen toiminta korostuu, haasteisiin reagoidaan joustavasti ja epävarmuudessa selviydytään, siitä jopa nautitaan. Toiminnassa joutuu ottamaan riskejä ja ratkaisemaan ongelmia luovasti. Vaikka eletään aktiivisesti hetkessä, asioiden toteuttamiseen sitoudutaan ja pyritään vakuuttamaan toiset tehdyistä ratkaisuista. Uusien ja erilaisten mahdollisuuksien etsintä korostuu. Toimintamalli on siis hyvin vastakkainen perinteiselle, vahvasti ennakkosuunnitteluun, siinä pysymiseen ja paremmin tietämiseen perustuvalla opettajuudella. (Gibb 1993.) Toimintamalli korostaa itseohjautuvaa ja itsegeneroituvaa oppimisprosessia, jonka toteutumista ohjaavat yksilön tarpeet ja ympäristön vaatimukset.

Niin Gibb kuin mekin korostamme yhteisön ja verkostojen voimaa, yhdessä tekemistä, ajattelemista ja oppimista, jossa avainperiaate on osallistava pedagogiikka. Opettajan ei tarvitse tietää kaikkea. Suurin muutos on opettajan roolissa, joka kehittyy tiedon jakajasta organisaattoriksi, ohjaajaksi ja oppimisympäristön suunnittelijaksi (Luukkainen 2008, 199–200; Sallila 2002, 8). Tämä vaatii siis luottamusta omaan, kollegojen ja myös opiskelijoiden osamiseen (Tapani 2013, 76). Tätä osaamista ja luottamusta olemme Y-ped-hankkeen aikana rakentaneet osallistavan pedagogiikan ja sen keskeisten elementtien, kuulumisen tunteen ja osallisuuden kokemuksen kautta. Keskeistä opiskeluun kiinnittymisessä ja sen tukemisessa on sekä kuulumisen että osallisuuden kokemus. Kuuluminen liittyy siihen, missä määrin opiskelija ja opettaja voivat kokea olevansa jäsenenä erilaisissa oppilaitosyhteisön ja sen ulkopuolisissa ryhmissä. Osallisuus puolestaan liittyy kokemukseen voida vaikuttaa itseen ja toisiin kohdistuviin odotuksiin ja vaatimuksiin sekä myös itse luoda niitä. (Kukkonen 2011.)

Kuulumisen tunteen avulla voidaan lisätä halua osallistua erilaisiin moniammatillisiin, monialaisiin, moniäänisiin verkostoihin ja edesauttaa näin omaa ja muidenkin oppimista. Kuulumisen tunnetta lisää opintojen merkityksellisyyden kokemus ja alan mielekkyys. Yhtenä kiinnittymisen osa-alueena painottuu opiskelijan kokemus opetus-oppimisyhteisöihin kuulumisesta ja osallistumisesta. Kuulumisen tunne on yksilöllinen, mutta yhteisöt ja sosiaalinen ympäristö voivat vahvistaa tai heikentää sitä käytännöllään. Syvenevä osallistuminen merkitsee asteittain vahvistuvaa toimijuutta ja oman aseman selkeyttä yhteisössä. Keskeistä on osallisuuden kokemus ja olennaista ei ole oppia vain tiettyjä tietoja ja sisältöjä, vaan oppia myös yhteisön toimintatavoista ja olla osallisena niissä. (Törmä, Korhonen ja Mäkinen 2012; Komonen, Töytäri, Vanhanen-Nuutinen 2012.)

Osallisuuden kokemuksesta voidaan tukea osallistavan pedagogiikan keinoin. Stenlund, Mäkinen ja Korhonen (2012) listaavat osallistavan pedagogiikan ydinelementeiksi oppimisen kaikkiallisuuden, osaamisen kartuttamisen tuottamalla sekä vapauden ja vastuun tasapainon. Oppimisen kaikkiallisuudella tarkoitetaan formaalin, non-formaalien ja informaalien oppimisen rajoja rikkovaa ja ylittävää toimintaa. Opiskelijat ovat aktiivisia tiedon rakentajia ja opettaja-opiskelija -roolit ylittyvät. Oppimisessa on mu-

kana ulkopuolisia asiantuntijoita, yhteistyökumppaneita ja sidosryhmien jäseniä. Osaamisen kartuttaminen tuottamalla tarkoittaa työelämäverkostojen hyödyntämistä oppimisessa ja erityisen oppimissopimuksen laatimista. Oppimissopimuksessa opiskelija kuvaa menneisyyttä, nykytilaa, tavoitteita, keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi ja tavoitteiden kriteerejä. Opiskelijaa ohjataan oppimiskokemusten reflektointiin ja arviointiin. Vastuun ja vapauden tasapaino tarkoittaa vastaparia täydellinen vapaus – täydellinen vastuu. Tällä rakennetaan neuvoteltua opiskelijayhteisöön kiinnittymistä, johon kuuluvat arvoaskelmat luottamus, rohkeus, teot, oppiminen ja menestyminen.

Osallistavan pedagogiikan keskiössä on identiteettityön tukeminen. Vahva ammatillinen identiteetti on itseohjautuvuuden sekä kollegiaalisen ja verkostotyöskentelyn perusta. Sen kehittyminen edellyttää sellaista arvostukseen ja luottamukseen perustuvaa pedagogiikkaa, jossa puretaan hierarkkisia toimintamalleja ja luodaan tilalle moniasiantuntijuuteen perustuvia työkaluita. Opiskelijoita rohkaistaan kehittämään tilannetajua, luovuutta, hallittua riskinottoa ja itsensä likoon panemista epävarmoissa oloissa. On tärkeää, että koko ajan annetaan tilaa ja aikaa pohtia ja peilata toimintaa omaan itseen, uskomuksiin, asenteisiin ja arvoihin. (Mäkinen 2014.) Käytännössä tämä toteutuu osallistavan pedagogiikan toiminnallisten periaatteiden avulla. Reflektoituva toimintaote tarkoittaa oman ammatillisen toiminnan tarkastelua ja kehittämistä. Reflektointi mahdollistaa sekä omien rutiinien ja arjen toimintojen että sosiaalisten ja kulttuuristen käsitysten arvioimisen. Tutkiva ote edellyttää, että täydellisestä opettajan kontrollista siirrytään opettajan tukevaan ja ohjaavaan rooliin, mikä vastaavasti tarkoittaa, että oppijoiden on itse säädeltävä omaa oppimistaan. Kehittävä ote tarkoittaa, että opettajan on tärkeää tunnistaa omia käsityksiään voidakseen ymmärtää itsensä myös vallalla olevien käsitysten muokkaajaksi tai uudistajaksi. Yrittäjämäinen ote perustuu kykyyn olla dynaaminen, joustava, uudistuva ja luova myös muuttuvissa ja epävarmoissa tilanteissa ja ympäristöissä. (Tiuraniemi 2002; Bolhuis & Voeten 2004; Crawley 2005; McGrath & MacMillan, 2000; Kukkonen 2014a.)

Näiden alkusanojen myötä päästämme sinut tutustumaan seminaarimme puheenvuoroihin ja näkökulmiin yrittäjyyden ja yrittävyyden edistämisestä. Edelleenkin pysäköinti on kielletty, on aika lähteä liikkeelle. Matkalle kohti uusia mahdollisuuksia.

Hyvän matkan toivotuksin
Annukka, Harri, Antero ja Heidi

Lähteet

- ALASUUTARI, P. 2004. Suunnittelutaloudesta kilpailutalouteen. Miten muutos oli ideologisesti mahdollinen? *Yhteiskuntapolitiikka* 69 (2004):1.
- BECK, U. 2008. *Weltrisikogesellschaft. Auf den Verlorenen Sicherheit*. Frankfurt am Main: Suhrkamp.
- BOLHUIS, S. & VOETEN, M.J.M. 2004. Teachers' conceptions of student learning and own learning. *Teachers & Teaching*. 10 (1), 77-98.
- CRAWLEY, J. 2005. *In at the Deep End – a survival guide for teachers in Post Compulsory Education*. London: David Fulton.
- GIBB, A. 2005. The Future of Entrepreneurship Education – Determining the basis for coherent Policy and Practice? Teoksessa P. Kyrö & C. Carrier (toim.). *The dynamics of learning entrepreneurship in a cross-cultural university context*. Entrepreneurship Education Series 2/2005, University of Tampere, Research Centre for Vocational and Professional Education, Hämeenlinna.
- GIBB, A. 1998. *Educating Tomorrow's Entrepreneurs*. CIPE: <http://www.cipe.org/>
- GIBB, A. 1993. The Enterprise Culture and Education. *International Small Business Journal* 11, 3, 11-34.
- KOMONEN, K., TÖYTÄRI, A., VANHANEN-NUUTINEN, L. 2012. Lukijalle. Teoksessa A. Töytäri (toim.) *Kehittyvä YAMK – Työelämää uudistavaa osaamista*. HAMK:n julkaisuja 9/2012. Hämeenlinna.
- KUKKONEN, H. 2014a. Osallistava pedagogiikka ja identiteettityön kriittiset kohdat. Teoksessa A. Tapani, H. Kukkonen ja A. Stenlund (toim.) *Pysäköinti kielletty – huoltoajo sallittu. Yrittäjyyspedagogiikka moottorina kohti uudenlaista ammatillisuutta*. Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja, sarja B. Raportteja 72.
- KUKKONEN, H. 2014b. Kynnyskäsitteet identiteettityön viritäjinä. Teoksessa A. Tapani, H. Kukkonen ja A. Stenlund (toim.) *Pysäköinti kielletty – huoltoajo sallittu. Yrittäjyyspedagogiikka moottorina kohti uudenlaista ammatillisuutta*. Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja, sarja B. Raportteja 72.
- KUKKONEN, H., TAPANI, A., ILOLA, H., JOENSUU, M. JA ROPO, E. 2014. Opettajaidentiteetin rakentumisen ainekset ammatillisessa opettajankoulutuksessa. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja*, 16 vsk., no:2. 28-48.
- LUUKKAINEN, O. 2008. Uudistuva ja uudistava opettajuus. Teoksessa S. Helakorpi (toim.) *Postmoderni ammattikasvatus – haasteena ubiikkiyhteiskunta*. HAMK Ammatillisen opettajakorkeakoulun julkaisuja 1/2008. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu.
- MCGRATH, R. M., & MACMILLAN, I. C. 2000. *The entrepreneurial mindset*. Boston: Harvard Business School Press.
- MÄKINEN, M. 2014. Osallistava pedagogiikka ammatillisessa korkeakoulutuksessa. Esitelmä kirjan ”Pysäköinti kielletty – huoltoajo sallittu. Yrittäjyyspedagogiikka moottorina kohti uudenlaista ammatillisuutta” julkistamistilaisuudessa 4.12.2014. Tampereen ammattikorkeakoulu.

STENLUND, A., MÄKINEN, M. & KORHONEN, V. 2012. Rajoja ylittävä korkeakouluopiskelu – Kokemuksia osallistavasta pedagogiikasta. Teoksessa V. Korhonen ja M. Mäkinen (toim.) Opiskelijat korkeakoulutuksen näyttämöillä. Campus Conexus -projektin julkaisuja A:1. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.

TAPANI, A. 2014. Opettajankouluttajana riskipedagogiikkaa toteuttamassa – sanoista tekoihin. Teoksessa J. Seikkula-Leino, A. Tiikkala ja L. Yöntilä (toim.) Yrittäjyyskasvatusta suomalaisen opettajankoulutukseen ja opetukseen! YVI-hankkeen hedelmiä vuosilta 2010-2014. Turun normaalikoulun julkaisuja 1/2014.

TAPANI, A. 2013. Ammatillinen opettajankoulutus liikkeessä – kohti tulevaisuuden tuulia vai tämänpäivän toisintoa? Tampereen yliopisto, Kasvatustieteiden yksikkö, Ammatikasvatus. Pro gradu -tutkielma.

TAPANI, A., KUKKONEN, H. JA LEHTONEN, H. 2015. ”Oppiikohan täs nyt siis mitä” – Opettajaidentiteetin rakentumiseen liittyvät tunteet yrittävyysspainotteisessa ammatillisessa opettajankoulutusryhmässä. Artikkelit Yrittäjyyskasvatuksen tutkimuspäiville 2015, julkaisematon käsikirjoitus.

TAPANI, A., KUKKONEN H. JA STENLUND. A. (toim.) 2014. Pysäköinti kielletty – huoltoajo sallittu. Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja B. Raportteja 72.

TIURANIEMI, J. 2002. Reflektiivisyys asiantuntijan työssä. Teoksessa P. Niemi & E. Keskinen (toim.) Taitavan toiminnan psykologia. Turun yliopiston psykologian laitoksen julkaisuja, Turku. 165-195.

TÖRMÄ, S., KORHONEN, V. & MÄKINEN, M. 2012. Miten arvioida yliopisto-opiskelijoiden kiinnittymistä opintoihin? Teoksessa V. Korhonen ja M. Mäkinen (toim.) Opiskelijat korkeakoulutuksen näyttämöillä. Campus Conexus -projektin julkaisuja A:1. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.

3. SEMINAARIN OHJELMA

Tervetuloa Yrittäjyyskasvatuksen iltakouluun: ”Matkalla kohti uusia mahdollisuuksia”

Paikka: Technopolis Yliopistonrinne Tampere Enqvist-Sali

Aika: Perjantai 15.9. 2015 klo 14-18 (19)

Tilaisuus on tarkoitettu kaikille yrittävyys- ja yrittäjyyskasvatuksesta innostuneille, niin opetus- ja koulutusmaailman toimijoille kuin yrittäjillekin, kohtaamisesta, verkostoitumisesta ja mahdollisuuksien havaitsemisesta kiinnostuneille.

Ohjelma

- 14.00 Tilaisuuden avaus**, johtaja Satu Eskelinen, TECHNOPOLIS OYJ
- 14.15 ”Yrittäjyys yksilön mahdollisuutena - mitä se vaatii, mitä se antaa”**, liikkeenjohdon konsultti ja yrittäjyystutkija, Antero Stenlund
- 15.00 OsaamisBasaarit I** – valitse yksi näistä:
- yrittäjämäinen opettajaidentiteetti (Annukka Tapani ja Heidi Lehtonen) **Pirkka**
 - interprofessionaalinen hyvinvointiyrittäjyys – uusia kuulumisia (Ulla-Maija Koivula) **Nottbeck**
 - mallinna tie, rohkaise sydäntä – matka jatkuu Proakatemiolla (Veijo Hämäläinen) **Törngren**
 - yrittäjyys ja opettajuus –Y-ped -ryhmän kuulumisia (Tuija Mäkinen, Pia Suhonen, Sirkku Rankinen) **Hiekka**
- 16.00 OsaamisBasaarit II** – valitse yksi näistä:
- osaamisperusteisuus ammatillisessa koulutuksessa – yrittäjämäisiä taitoja muutoksen hallintaan? (Harri Kukkonen ja Ari Jussila) **Pirkka**
 - Y-kampus – yrittäjyyskuulumisia korkeakoulukentältä (Mikael Juntunen) **Törngren**
 - yrittäjyys ja opettajuus –Y-ped -ryhmän kuulumisia (Tiina Hämäläinen, Jarmo Nummela, Maria Haaapaniemi, Veli-Matti Ruotsalainen) **Hiekka**
- 17.00 ”Yhteistyöllä yrittäjämäistä oppilaitosta rakentamassa”**, KTT, KM, BBA Kati Peltonen
- 18.00** Pientä tarjoilua ja verkostoitumista, ravintola Aleksis

Ilmoittaudu mukaan 4.9.2015 mennessä osoitteessa:

<https://lomake.tamk.fi/v3/lomakkeet/18559/lomake.html>

Lisätietoja tilaisuudesta antaa Annukka Tapani (etunimi.sukunimi (at) tamk.fi) tai 050 4072580.

Tilaisuuden järjestää TAMK ammatillinen opettajankoulutus, I3yped- eli ammatillisten opettajien pedagogisten opintojen järjestäminen OKM:n erillisrahoituksella – hanke.

4. ABSTRAKTIT

ANTERO STENLUND:

Yrittäjyys yksilön mahdollisuutena – mitä se vaatii ja mitä se antaa?

KATI PELTONEN:

Yhteistyöllä yrittäjämäistä oppilaitosta rakentamassa

ANNUKKA TAPANI, HEIDI LEHTONEN JA HARRI KUKKONEN:

”Oppiikohan täs nyt siis mitä” – Opettajaidentiteetin rakentumiseen liittyvät tunteet yrittävyysspainotteisessa ammatillisessa opettajankoulutusryhmässä

ULLA-MAIJA KOIVULA:

Hyvinvointialan interprofessionaalisen koulutusmallin sisäiset ja ulkoiset jännitteet

TUIJA MÄKINEN, SIRKKU RANKINEN JA PIA SUHONEN:

Y-ped -ryhmän kuulumisia, osa 1

VEIJO HÄMÄLÄINEN:

Mallinna tie, rohkaise sydäntä – matka jatkuu Proakatemiolla

HARRI KUKKONEN JA ARI JUSSILA:

Osaamisperusteisuus ammatillisessa koulutuksessa – yrittäjämäisiä taitoja muutoksen hallintaan?

MIKAEL JUNTUNEN:

Y-kampus – yrittäjyyskuulumisia korkeakoulukentältä

TIINA HÄMÄLÄINEN, MARIA HAAPANIEMI JA VELI-MATTI RUOTSALAINEN:

Y-ped -ryhmän kuulumisia, osa 2

ANTERO STENLUND

Tampereen ammattikorkeakoulu
antero.stenlund@kolumbus.fi
040 5070 481

Yrittäjyys yksilön mahdollisuutena – mitä se vaatii ja mitä se antaa?

ESITYS PERUSTUU tutkimukseeni, jonka aiheena oli ”yrittäjyyden tuottaminen” ja jossa tuottaminen sisälsi myös oppimisen ulottuvuuden. Tutkimuksellani etsin vastausta tutkimuskysymykseen yrittäjyyden tuottamisesta ja tavoittelin yrittäjyyden tuottamisen teoriaa.

Tutkimusympäristönäni oli TAMKIn yrittäjyyden koulutusohjelma Proakatemia sidosryhmineen. Aineistot kerättiin havainnoimalla kohteista (n=42) toimintaa ja haastattelemalla ihmisiä (n=83) tutkimusympäristössä. Kohteet ja informantit valittiin teoreettista otantaa käyttäen ja saturaatiota hyödyntäen, minkä mahdollisti jatkuvaan vertailuun perustunut analyysi. Empiirisen analyysin tuloksena synnytettiin induktiivinen yrittäjyyden tuottamisen paikallinen teoria ja siihen perustunut hypoteesi, jota deduktiivisessa ja osin abduktiivisessa teoreettisessa analyysissä koeteltiin aiemmilla teorioilla.

Tutkimukseni nosti esiin yrittäjyyden, jota yksilöt tuottavan ja oppivan jännitteisissä, dynaamisissa ja reflektiivisissä prosesseissa. Niille puolestaan yleiset ja erityiset kontekstit asettivat ehtojaan ja avasivat mahdollisuuksiaan. Yrittäjyys ei viitannut vain omistamiseen tai taloudelliseen toimintaan, vaan se loi arvoa missä tahansa inhimillisessä toiminnassa. Yksilön osalta ilmiö palautui kilpailu- ja riskiyhteiskunnassa selviytymiseen ja menestymiseen. Yrittäjyydessä tiivistyi kilpailu, jossa menestyttiin parempien ratkaisuja ja hyötyjä tuottamalla.

Yrittäjyyden tuottamisen ydinkategoriaksi nousi kyvykkyys, jota kilpailu edellyttää, osaaminen rakentaa ja itsenäisyys ilmentää. Yrittäjyyttä tuottava kyvykkyys rinnastui dynaamisen kyvykkyuden käsitteeseen, jolla taloustieteilijät viittaavat yhtäältä mahdollisuuksien havaitsemiseen ja hyödyntämiseen, sekä toisaalta voimavaroja optimoivan ja hyötyjä maksimoivan kilpailuedun lähteeseen. Kyvykkyys on ”kykyä toimia tarkoituksenmukaisesti käytännön

tilanteissa” ja kykyä hyödyntää osaamiseen ja kokemukseen perustuvia kilpailuetuja. Yrittäjyyteen yhdistyvä kyvykkyys määrittyi siis kilpailun praktiikoiden, osaamiseen viittaavan kilpailukyvyyn ja itsenäisyyden päämäärän kautta.

Kyvykkyyttä rakentavan substanssin alueeksi paljastui itsensä johtaminen, yhteisön hyödyntäminen, tuottamalla oppiminen ja kontekstin hallinta. Itsensä johtamisella maksimoitiin omia hyötyjä ja optimoitiin omia voimavaroja kilpailussa. Yhteisön hyödyntäminen viittasi yhteisöjen voimavarojen hyödyntämiseen kilpailussa ja yhteisöllisen oppimisen hyödyntämiseen osaamisen hankinnassa. Tuottamalla oppiminen synnytti osaamista ja vahvisti itsenäisen toimijan asemaa. Kontekstin hallinta kiinnittyi itsenäisyyteen, eli vapauteen ja riippumattomuuteen ja niistä tulevaan vastuuseen.

”The enterprising self” nousi kilpailu- ja riskiyhteiskunnan vallitsevaksi identiteetiksi. Yksilöille yrittäjyys antaakin mahdollisuuden itsenäistymiseen ja menestymiseen. Niiden vastineeksi yrittäjyys kuitenkin vaatii heidän ottavan vastuun omasta kyvykkyydestään ja elämästään.

Asiasanat: yrittäjyys, tuottaminen, kyvykkyys, kilpailu, osaaminen, itsenäisyys.

*” Yrittäjyyden tuottamisen
ydinkategoriaksi nousi
kyvykkyys,
jota kilpailu edellyttää,
osaaminen rakentaa ja
itsenäisyys ilmentää.”*

KATI PELTONEN

Yrittäjyyskasvatuksen tutkija ja asiantuntijakouluttaja
Entre House Tmi & Lahden ammattikorkeakoulu
Puh. 040 5455 765 ja 044 7081 041
kati.peltonen@lamk.fi

Yhteistyöllä yrittäjämäistä oppilaitosta rakentamassa

NOPEASTI MUUTTUVA työelämä, monityösuhteisuus, digitalisaatio, biotalous ja virtuaalinen todellisuus. Nämä ilmiöt ovat jo todellisuutta ja niiden merkitys tulee vain vahvistumaan. Millaista tulevaisuutta haluamme olla rakentamassa? Millaista osaamista tulevaisuudessa tarvitaan? Miten valmennamme oppilaitamme sellaiseen tulevaisuuteen, jota emme itsekään pysty täysin hahmottamaan? Pidämmekö kiinni vanhasta vai uskallammeko uudistua ja uudistaa? Miten yhdessä vastaamme näihin haasteisiin?

Koulun tehtävänä on samanaikaisesti antaa oppilaille eväitä näiden ja meille vielä tuntemattomien tulevaisuuskuvien kohtaamiseen ja samalla tukea oppilaiden henkistä kasvua kohti onnellisuutta ja hyvää elämää (Hägg & Peltonen, 2015; Peltonen, 2015). Mielikuvitus, kyky tahtoa, uskaltaa ja kokeilla ovat tulevaisuuden ja tulevaisuuden koulun hahmottamisen avaimia. Nämä elementit ovat myös keskeisiä myös yrittäjämäisessä toiminnassa.

Yritteliäs elämänasenne ei kehity ja yrittäjyyttä ei synny käskemällä tai vain tarjoamalla lisää tietoa, vaan kyse on henkisestä kasvuprosessista ja oppimisesta. Opettajat ovat tämän kasvuprosessin merkityksellisiä tukijoita ja oppimispolun “paaluttajia”. Yrittäjämäisen opetuksen toteuttaminen edellyttää, että opettajat suhtautuvat yrittäjyyteen ja yrittäjyyskasvatukseen myönteisesti sekä ennen kaikkea sitä, että opettajat toimivat yrittäjämäisinä roolimalleina - pedagogisina yrittäjinä - ja toteuttavat yrittäjämäistä ajattelua toimintatapaa omassa opetustyössään (Peltonen, 2014).

Myytti yksinäisestä sankariyrittäjästä on jo murtunut ja samoin on käynyt opettajuuden suhteen. Kollegiaalinen yhteistyö ja kollaboratiivinen oppiminen ovat yrittäjämäisen oppilaitoksen rakentamisen “kivijalkoja”. Keskinäisen luottamuksen ja yhteisen ymmärryksen rakentaminen sekä me-pystyvyyden vahvistaminen ovat keskeisiä tässä oppimisprosessissa.

ANNUKKA TAPANI

Tampereen ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajankoulutus
annukka.tapani@tamk.fi

HEIDI LEHTONEN

Tampereen ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajankoulutus
heidi.lehtonen@tamk.fi

HARRI KUKKONEN

Tampereen ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajankoulutus
harri.kukkonen@tamk.fi

”Oppiikohan täs nyt siis mitä” – Opettajaidenteetin rakentumiseen liittyvät tunteet yrittävyysspainotteisessa ammatillisessa opettajankoulutusryhmässä

TUTKIMUKSESSA TARKASTEELLAAN neljän opettajaksi valmistuneen tai valmistumassa olevan kasvupolkuja tarinoiden avulla heidän ammatillisen opettajankoulutuksensa aikana. Tutkimuksen institutionaalisenä kontekstina on ammatillinen opettajankoulutus, jossa 60 opintopisteen laajuisen koulutuksen aikana opettajaksi opiskelevat hankkivat pedagogisen pätevyyden pääsääntöisesti ammatillisten oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen opettajiksi. Koulutukseen sisältyy kasvatustieteellisiä perusopintoja, ammattipedagogisia opintoja, opetusharjoittelua sekä valinnaisia pedagogisia opintoja. (TAOKK OPS 2013.)

Toiminnallisen kontekstin tutkimukselle muodostaa osallistava pedagogiikka, jossa keskeistä on opiskelijan oman osallisuuden ja toimijuuden tukeminen, vertaisryhmien merkitys, opiskelijan omat tavoitteet, oppimisen kaikkiallisuus sekä reflektio ja jatkuva arviointi. Osallistava pedagogiikka käsittää reflektiivisen, tutkivan, kehittävän ja yrittäjämäisen työotteen. (TAOKK OPS 2013.) Kolmas konteksti muodostuu tunteista osana oppimista. Aineiston keruumenetelmänä on teemahaastattelu ja haastatteluista on teoriasidonnaisen sisällönanalyysin avulla muodostettu tarinat (Tuomi ja Sarajärvi 2002). Tarinoissa valmistuneet tai valmistumassa olevat kertovat opettajankoulutuksen aloittamisesta, tärkeimmistä oppimis- ja tunnekokemuksista opintojen aikana sekä muutoksesta omassa ajattelussa ja toiminnassa. Artikkelin jatkaa Tampereen ammattikorkeakoulun ammatillisen

opettajankoulutuksen identiteettitutkimusten sarjaa, jossa aiemmin on tarkasteltu identiteetin rakentumisen aineksia ammatillisessa opettajankoulutusryhmässä (Kukkonen, Tapani, Ilola, Joensuu ja Ropo 2014), osallistavaa pedagogiikkaa ja identiteettityön kriittisiä kohtia (Kukkonen 2014a), kynnyskäsitteitä identiteettityön virittäjänä (Kukkonen 2014b) sekä ryhmänopettajan kokemuksia riskipedagogiikan toteuttajana (Tapani 2014).

Tutkimuskysymys on, minkälaisia tunteita yrittäjämäiseksi ammatilliseksi opettajaksi kasvamisen prosessi nostaa esiin opettajaopiskelijoiden tarinoissa. Tuloksia peilataan Wengerin (1998) sosiaalisen oppimisen teoriaan. Tarinoista identifioidaan merkityksellisiä kokemuksia, opintojen aikaisia ”tekemisiä”, erilaisiin ryhmiin ja yhteisöihin kuulumisia ja tulemisia uudenlaisen yhteisön jäseneksi tai uudenlaisen identiteetin omaavaksi sekä niiden herättämiä tunteita. Tulosten perusteella voidaan sanoa, että oppimisen ja opettajaksi kasvun prosessiin kuuluu oppimistekoja, mutta myös kuulumisen tunteen tärkeyttä, ristiriitoja ja niiden käsittelyä, häilymistä vanhan ja uuden identiteetin välillä, epävarmuutta, konfliktejakin. Siis kaiken kaikkiaan tilanteita, jotka herättävät tunteita. Yllättäviä tilanteita ja epävarmuutta opettajat joutuvat kohtaamaan myös omassa arkitodellisuudessaan, johon ammatillinen opettajankoulutus heitä valmentaa. Opettajaksi kasvun ohjaamisen tulisivat kohdistua kognitiivisen prosessien ohella yllättävien tilanteiden herättämien tunteiden käsittelyyn ja niiden huomioimiseen ja merkitykseen osana opettajan tehtäviä ja toimintaa.

Asiasanat: ammatillinen opettajankoulutus, sosiaalisen oppimisen teoria, tunteet, identiteetti, yrittäjyyskasvatus

”...oppimisen ja opettajaksi kasvun prosessiin kuuluu oppimistekoja, kuulumisen tunteen tärkeyttä, ristiriitoja ja niiden käsittelyä, häilymistä vanhan ja uuden identiteetin välillä, epävarmuutta, konfliktejakin.”

ULLA-MAIJA KOIVULA

yliopettaja, yht.lis., MBA (Sote-johtaminen), Tampereen ammattikorkeakoulu
ulla-maija.koivula@tamk.fi

Hyvinvointialan interprofessionaalisen koulutusmallin sisäiset ja ulkoiset jännitteet

HYVINVOINTIALAN MONIALAINEN proakatemimalliin perustuva koulutus aloitettiin syksyllä 2014 ensimmäisellä pilottiryhmällä, jossa oli fysioterapia- ja sosionomiopiskelijoita. Toinen pilottiryhmä valittiin keväällä 2015 ja heidän opintonsa alkoivat osittain jo kesän 2015 kuluessa. Toteutus kestää kummallakin ryhmällä puolitoista vuotta. Koulutusmallista on kerätty palautetta ennako-swot -arvioinnilla, puolivuotispalautekyselyin ja ryhmähaastattelulla. Keväällä 2015 koottiin myös opettajien näkökulmia koulutusmallin toimivuudesta ja haasteista.

Koulutusmallissa kiitosta saa erityisesti tiimioppiminen ja vapaus toteuttaa itseä. Interprofessionaalisuus on tuottanut ongelmia lähinnä käytännön järjestelyiden (esimerkiksi lukujärjestykset) vuoksi, mutta toisaalta se on laajentanut ammatillisuuden näkökulmaa.

Proakatemiallinen opiskelu vaatii opiskelijoilta vahvaa itseohjautuvuutta. Yrittäjyydessä hyvinvointialalla ”rahantekemisen” logiikan yhdistäminen ”hyväntekemisen” logiikkaan on myös puhututtanut. Ensimmäisen ryhmän osalla valmennuksen sopivan tyylin löytäminen on myös ollut haaste.

Ensimmäisen vuoden kokemuksista on kirjoitettu artikkeli, jossa nostetaan esiin tähänastisten arviointien keskeiset tulokset suhteessa yrittäjyyteen, valmentajuuteen ja interprofessionaalisuuteen.

” Proakatemiallinen opiskelu vaatii opiskelijoilta vahvaa itseohjautuvuutta.”

YRITTÄJYYS JA OPETTAJUUS – Y-PED –RYHMÄN KUULUMISIA OSA I

Tuija Mäkinen, Sirkku Rankinen ja Pia Suhonen

TUIJA MÄKINEN

opettaja, Tampereen seudun ammattiopisto
puh. 040 686 2477
tuija.h.makinen@tampere.fi

yrittäjä, Sinisoft Oy
puh. 0500 637 437
tuija.makinen@sinisoft.fi

Vannomatta paras... ja varo, mitä toivot, sen voit saada!

JO LAPSENA haaveilin opettajan urasta ja se haave on ollut minulla aina, välillä voimakkaampana ja välillä olen sen ehtinyt jo kokonaan haudatakin. Matka lukioista tämän vuoden elokuun 3 päivään on ollut pitkä, mutta niin sen pitikin – se on ollut opettajan matka!

Sain kaksi lasta ennen kuin ehdin elämää paljon suunnitellakaan ja opiskelutkin jäivät siinä kohtaa sivuseikaksi, mutta eivät unohduksiin. Kun lapset sain hoitoikään, palasin töihin vaikka se ei taloudellisesti (silloinkaan) järkevää ollutkaan. Yrittäjäperheen lapsena minulle on aina ollut itsestään selvää tehdä töitä, mennä eteenpäin ja siten kantaa vastuu omasta ja läheisteni elämästä.

Pääsin töihin oppisopimuksella ja sain itselleni ammatin. Valmistuttuani tiesin jo seuraavan päämäärän ja kun aika oli kypsä, jatkoin opintoja työn ohessa. Loppujen lopuksi viime joulukuussa päättyneet opettajaopinnot olivat neljännet työn ohessa suoritettut opinnot. Nälkä kasvoi syödessä ja jossain kohtaa huomasin, että minulla saattaa olla sittenkin mahdollisuus suorittaa ylempi korkeakoulututkinto ja opettajaopinnotkin.

Opettajaopinnot aloitin 2013 keväällä ja eri oppimisympäristöihin ja kouluorganisaatioihin tutustuminen toi voimakkaan tunteen, että tämä ei sittenkään ole minun juttuni. Melkein jätin opinnot kesken, mutta kiitos viisaan opettajani jäin tekemään matkaa itseäni – miettien, mitä minä tältä elämäältä oikeasti tahdon. Se matka oli vaikea ja pitkä – joulukuussa 2014 open paperit kädessäni pidin niitä turhina papereina ja uskoin, että opettajaa minusta ei tule.

Kunnes... yksi eräässä koulutuksessa istuttu päivä muutti kaiken. Yhtäkkiä ymmärsin kirkkaasti, kuinka paljon minulla on annettavaa ja minä pystyn sen myös antamaan. On turhaa yrittää tässä paperilla lyhyesti kuvailla tuon päivän ajatuksia tai tapahtumia enempää, mutta siitä saakka olen pitänyt itseäni opettajana enkä ole nähnyt tulevaisuudelle muuta vaihtoehtoa. Keväällä hain opettajan paikkaa ja kesäkuussa vastaanotin sen. Työt aloitin elokuun kolmas ja olen täysin varma siitä, että tein oikein jättäessäni taakseni 15 vuoden työsuhteen. Olen enemmän innoissani kuin muistan olleeni mistään koskaan.

Nyt olen saanut mitä toivoin, vaikka välillä jo vannoin, että sitä en tahdo. Huomisesta ei kukaan tiedä, mutta taaksepäin on asioiden merkityksiä mukava pohtia. Minun pitkällä tielläni oli tarkoituksensa ja sitä tietä en olisi kulkenut ilman vahvaa yrittäjämäistä asennetta – vahvaa uskoa itseeni ja vastuunkantoa omasta elämästäni.

” Kunnes...

*yksi eräässä koulutuksessa
istuttu päivä muutti kaiken.*

*Yhtäkkiä ymmärsin kirkkaasti,
kuinka paljon minulla on annettavaa
ja minä pystyn sen myös antamaan.”*

SIRKKU RANKINEN

sairaanhoitaja, terveystieteiden maisteri, terveystieteiden tohtori -opiskelija Turun yliopisto, Hoitotieteen laitos
puh. 050 361 7651
sirkk.rankinen@utu.fi

Lähihoitajaopiskelijoiden yrittäjyysosaamisen kehittäminen

SUORITIN TAMPEREEN ammatilliseen opettajankoulutukseen sisältyvän opetusharjoittelun Raision seudun koulutuskuntayhtymään kuuluvassa Naantalinn ammattiopistossa syksyllä 2013. Kehitin Naantalinn ammattiopistoon vapaavalintaisen Yrityskylä Varsinais-Suomi -opintojakson, 1 ov (30 tuntia), joka oli ensimmäinen lähihoitajaopiskelijoille suunnattu yrittäjyyden opintojakso Naantalinn ammattiopistossa. Opintojakso sisälsi teoreettista opetusta ja lähihoitajaopiskelijoiden ohjaajaharjoittelun Yrityskylä Varsinais-Suomessa. Opintojakso oli uusi toimintatapa Naantalinn ammattiopistossa.

Arvioin opetusharjoitteluani opintosuunnitelman tavoitteiden kumppanuusosaamisen, ohjaamisosaamisen, kulttuuriosaamisen ja hyvinvointiosaamisen näkökulmista (Opetussuunnitelma 2013, ammatillinen opettajankoulutus). Kumppanuusosaamisen näkökulmasta ammattiopiston oppimisympäristöt ja pedagogiset käytännöt kehittyivät, koska opettajaopiskelija, Naantalinn ammattiopiston henkilökunta ja Yrityskylä Varsinais-Suomen henkilökunta suunnittelivat yhteistyössä opintojakson teoreettista ja lähihoitajaopiskelijoiden ohjaajaharjoittelua koskevaa opetusta. Opintojakson teoreettinen opetus toteutettiin Naantalinn ammattiopistossa ja Yrityskylä Varsinais-Suomessa. Lähihoitajaopiskelijoiden ohjaajaharjoittelu toteutettiin Yrityskylä Varsinais-Suomessa.

Ohjaamisosaamisen näkökulmasta opetuksen ja ohjaamisen käytännöt kehittyivät, koska osa opetuksesta toteutettiin Yrityskylä Varsinais-Suomessa. Kaikki lähihoitajaopiskelijat saivat samanlaisen Yrityskylä Varsinais-Suomen toimintaa ja ohjaajaharjoittelua koskevan opetuksen. Opintojaksolla käytettiin useita erilaisia opetusmenetelmiä kuten esimerkiksi luento-opetusta, kyselevää opetusta, itsenäistä työskentelyä, ryhmätyöskentelyä ja tekemällä oppimista, joiden avulla otettiin huomioon lähihoitajaopiskelijoiden yksilöllinen tapa oppia.

Kulttuuriosaamisen näkökulmasta lähihoitajaopiskelijoille välitettiin tietoa eri kulttuuritaustan omaavista henkilöistä ja siitä, miten eri kulttuurista tulevat kuudesluokkalaiset on otettava huomioon ohjaamisessa. Tietoa välitettiin erityisesti maahanmuuttajataustaisista kuudesluokkalaisista, koska Yrityskylä Varsinais-Suomessa kävi tutustumiskäynneillä paljon maahanmuuttajataustaisia kuudesluokkalaisia.

Hyvinvointiosaamisen näkökulmasta lähihoitajaopiskelijoiden hyvinvointia edistettiin ohjaajarajoittelun aikana. Yrityskylä Varsinais-Suomi oli lähihoitajaopiskelijoille uusi oppimisympäristö, joka aiheutti jännitystä ennen opintojakson alkua. Lähihoitajaopiskelijoille pyrittiin luomaan turvallinen olo Yrityskylä Varsinais-Suomessa harjoittelun aikana. Opettajaopiskelija kävi tapaamassa lähihoitajaopiskelijoita Yrityskylässä harjoittelun aikana ja oli opiskelijoiden tavoitettavissa sähköpostin ja puhelimen välityksellä.

Yrityskylä Varsinais-Suomi -opintojakson kehittäminen tulevaisuudessa

Opintojaksoa jatketaan Naantalinnon ammattiopiston ja Yrityskylä Varsinais-Suomen välisenä yhteistyönä seuraavien kolmen vuoden aikana, joten opintojakson edelleen kehittäminen on tarpeellista. Arvioin opintojakson kehittämistarpeita lähihoitajaopiskelijoiden oppimistavoitteiden toteutumisen perusteella. Oppimistavoitteista 'perehtyminen Yrityskylä Varsinais-Suomen toimintaan' ja 'kuudesluokkalaisten ohjaaminen Yrityskylä Varsinais-Suomessa' toteutuivat hyvin. Sen sijaan oppimistavoitteen 'yrittäjyyskasvattajana toimiminen' toteutuminen jäi epäselväksi. Tätä on kehitettävä edelleen tulevaisuudessa. Ensiksi opintojakson kehittäminen kannattaa tehdä hoitotyön opettajien ja yritysalan asiantuntijoiden kuten esimerkiksi yritysalan kouluttajien, yrittäjien ja yritysalan tutkijoiden välisenä yhteistyönä. (Rankinen & Ryhänen 2014).

Toiseksi opintojakso kesti ainoastaan yhden opintoviikon. Hoitotyön yrittäjyyskasvatuksen tutkimukset osoittavat, että yrittäjyyskasvatuksen pitää sisältyä koulutukseen koko hoitotyön koulutuksen ajan. (Rankinen & Ryhänen 2014.) Lähihoitajaopiskelijoiden yrittäjyyskasvatuksen on sisällytettävä opetukseen koko lähihoitajakoulutuksen ajan.

Kolmanneksi opintojakson valintaperusteita on kehitettävä edelleen, jotta opintojaksolle saadaan innovatiivisia yritystoiminnasta ja yrittäjämäisestä työskentelytavasta kiinnostuneita lähihoitajaopiskelijoita. Esimerkiksi Yhdysvalloissa hoitotyön yrittäjyyden opintojaksoille osallistuneet opiskelijat ovat joutuneet kilpailemaan opintojaksolle pääsystä opintomenestyksen, motivaatiokirjeen, haastattelujen ja suositusten perusteella (Rankinen & Ryhänen 2014). Yrityskylä Varsinais-Suomi -opintojaksolle valittiin aktiivisia ja tunnollisia opiskelijoita, mutta opintojaksolle oli helpompi päästä kuin vastaaville kansainvälisille hoitotyön yrittäjyyden opintojaksoille.

Lähihoitajaopiskelijat osallistuvat tulevaisuudessa opintojakson kehittämiseen nykyistä enemmän. Lähihoitajaopiskelijat antavat palautteen opintojaksosta, jonka perusteella opintojaksoa kehitetään.

” Lähihoitajaopiskelijat osallistuvat tulevaisuudessa opintojakson kehittämiseen nykyistä enemmän.”

Lähteet:

Opetussuunnitelma 2013. Ammatillinen opettajankoulutus. Tampereen ammattikorkeakoulu. Ammatillinen opettajakorkeakoulu.

RANKINEN, S. & RYHÄNEN, A. 2014. Entrepreneurship, Education in Nursing – A Narrative Review. In Alakoski, H., Joensuu, S. (eds) Entrepreneurship Education 2.0. The Conference Proceedings. Entrepreneurship Education Conference in Seinäjoki, Finland 25.9.-26.9.2014.

PIA SUHONEN

Päätoiminen tuntiopettaja Aitoon koulutuskeskus (erityisammattioppilaitos),
Sivutoiminen tuntiopettaja Valkeakoski-opisto
pia.suhonen@aikk.fi

Sain kaiken mitä halusin.. ja vähän enemmänkin...

MATKANI AMMATILLISEKSI opettajaksi on kestänyt rapiat viisikymmentä vuotta. Peruskoulun jälkeen oli kova kiire työelämään ja jonkin ajan kuluttua piti perustaa perhe. Elämä pyöri kodin ja einestehtaan välillä. Vähän alle kolmikymppisenä vasta tuli ajatus, että pitäisikö hankkia joku ammattikoulutus. Nuorimman lapsen hoitovapaan aikana suoritin kokon opinnot ja pääsin töihin Sahalahden kunnan siivous- ja ruokapalveluun.

Koulun keittäjänä ja siivoajana pääsin aitiopaikalta seuraamaan opettajien työskentelyä ja silloin jo kävi mielessä, että ehkä joskus opettajaksi. Edettyäni ruokapalveluissa esimieheksi jatkoin opintojani ja suoritin hotelli-ravintola-erikoisammattitutkinnon. Esimiestyöt veivät joksikin aikaa mennessään, mielenkiintoista aikaa ja ajattelin, että tämä on mun juttu. Kuntaliitosten myötä jouduin luopumaan esimiestehtävistä ja vaihdoin työpaikkaa. Aitoon koulutuskeskukseen siirtyessäni aloitin työhönvalmentajaksi kouluttautumisen. Samaan aikaan aloitin restonomiopinnot. Vakaa aikomukseni oli jossain vaiheessa pyrkiä ruokapalveluiden johtajaksi. Jossain taustalla kuitenkin häilyi tuo opettajan työ. Olinhan jo vuosia sivusta seurannut opettajien työskentelyä erilaisissa oppimisympäristöissä. Ratkaisevaksi tekijäksi lopulliselle valinnalle oli tapaus, kun eräs ekaluokan luokkakaveri kertoi, että olin hänen ystävän kirjaan vuonna 1969 kirjoittanut, että toiveammattini olisi olla opettaja. Tämä tieto ratkaisi tulevaisuuden. Täytyihän sitä lähteä pienen työn haave toteuttamaan.

Aloitin opettajan pedagogiset opinnot Taokkissa vuonna 2013 yrittäjyyspedagogiikka-ryhmässä. Ensimmäisen syksyn opinnot sujuivat suhtkoht hyvin. Mielessä siinteli jo kuva siitä, että millainen opettaja olen, sitten kun pääsen tositoimiin. Ensimmäisen lukuvuoden keväällä iski paniikki. Jälkeenpäin ajateltuna oli varmaankin sitä opettajan identiteettikriisiä. Koko kesän kestänyt henkinen kriisi jatkui pitkälle syksyyn. Olin jo aivan varma, että en saa opintoja päätökseen ja joudun hylkäämään haaveet opettajuudestani. Kunnes yhtenä lauantaina oli Harri Kukkosen luento ja tehtävät kynnyskäsitteistä. Kynnyskäsitteisiin vastauksia etsiessä lamppu syttyi ja lukot avautuivat. Olen sittenkin oikealla tiellä, ajattelin. Oman ammattialan kynnyskäsitteiden äärellä tajusin, että pitää olla armelias itselle. Asiaan kuuluu,

että kynnyksellä ollessa saattaa välillä tehdä vähän tiukkaa, mutta palkintona on entistä avarampi maailma.

Joulukuussa 2014 sain sitten opettajan pedagogiset opinnot suoritettua. Työnantaja palkitsi heti ja sain puolen vuoden päätoimisen opettajan sijaisuuden. Kevät oli melkoista hapuilua uudessa roolissa, selvisin kuitenkin. Ilo uutinen tälle syksylle, vuosi eteenpäin päätoimista opettajuutta, puhdistuspalvelua ja kotiruokaa, höystettynä työhönvalmennuksella. Opetusvelvollisuus 26h/vko ja paljon muuta eli otsikkoon viitaten sain kaiken ja paljon enemmän tässäkin mielessä.

Opettajana koen olevani rajojen ja vanhojen käytäntöjen murtaja, tähän kannustan myös opiskelijoitani. Tähän kohtaan Taokkista jäi paljon eväitä matkaan. Opetustilanteissa opiskelijat saavat itse pohtia kysymykset, joihin vastaavat ja ylipäättään opiskeltavia asioita käsitellään keskustelujen kautta. Esimerkiksi WC:n pesuohjeista on järjestetty kokous, jossa opiskelijat valitsevat keskuudestaan pj:n ja sihteerin ja perinteisellä kokoustekniikalla tekevät ohjeistuksen. Pyrkimykseni on olla opettajana osa ryhmää, tsemppata ryhmän sisältäpäin yrittävyyteen ja luoda onnistumisen kokemuksia opiskelijoille. Opiskelijoiden osallisuuteen panostetaan paljon ja esimerkiksi yhteistyössä Kulttuuriyhdistys Mikkolan Navetta Ry:n kanssa on toteutettu Aistikylpy tuotantoa asiakkaille siten, että meidän opiskelijat ovat palvelun tuottajia. Perinteisestihän on totuttu, että erityisopiskelijat ovat palveluiden kohteena. Meidän yrittäjäys ja yrittävyys perustuu arjesta selviytymiseen ja hyvän elämän edellytysten luomiselle, jokaiselle yksilöllisesti. Kuningasidea bändin biisissä ”Enemmän duoo kun sooloo” tämä idea kiteytyy hyvin, otetaan reppuselkään heidät, jotka eivät jaksu kivikoiden ylitse yksin. Samanlaisia reppuselässäkantajia löytyy itsellekin ihanista työkavereista.

”...olin hänen ystävän kirjaan vuonna 1969 kirjoittanut, että toiveammattini olisi olla opettaja. Tämä tieto ratkaisi tulevaisuuden. Täytyihän sitä lähteä pienen tytön haave toteuttamaan.”

VEIJO HÄMÄLÄINEN

Tampereen ammattikorkeakoulu
veijo.hamalainen@tamk.fi

Mallinna tie, rohkaise sydäntä – matka jatkuu Proakatemiolla

TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULUN Proakatemiolla on jo 16 vuotta tehty yrittäjyyskasvatusta tiimiyrittäjyysmallin ja valmentavan pedagogiikan avulla. Keskeistä on ollut tekemällä oppiminen, toisilta ja yhdessä oppiminen sekä kirjallisuuden ja kokemusten kautta syntyneiden ajatusten kasvattaminen uudeksi osaamiseksi.

Valmentajan roolia ovat ohjanneet Jim Kouzesin ja Barry Posnerin kirjan Leadership Challenge ajatukset johtamisesta; inspiroi yhteinen visio, haasta prosessiin, mallinna tie, tee toiminta mahdolliseksi ja rohkaise sydäntä. Yhdessä arvopolun; luottamus, rohkeus, teot, oppiminen ja menestyminen kanssa nämä ovat luoneet erinomaisen kehyksen nuorten tiimiyrittäjien kehittämisessä ammattilaisiksi.

Vuonna 2012 aloitti Proakatemiolla opiskelun ensimmäinen jo työelämässä olevista yrittäjistä koottu ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtava ryhmä. Nyt ryhmiä on valmistunut kaksi ja kolmas on juuri aloittamassa.

Miten valmentava pedagogiikka ja Proakatemian malli toimivat monimuoto-opinnoissa? Miten edellä mainitun Leadership Challengeen teemat sopivat aikuisopiskeluun? Mikä merkitys on yhteisellä visiolla, tiimioppimisella, dialogilla ja yhdessä tekemisellä? Millaista on tuloksekas yrittäjyyspedagogiikka aikuisille?

Näihin kysymyksiin pohditaan vastauksia työpajassa. Käymme läpi saatuja tuloksia sekä valmentajien ja opiskelijoiden palautteita. Oppimista on tapahtunut, kun se kehittää merkittävällä tavalla osaamista ja ammatillista itsetuntoa sekä johtaa muutokseen toiminnassa. Lupauksemme on, että opimme jotain sellaista, mikä on meille kaikille uutta.

*»...inspiroi yhteinen visio, haasta prosessiin,
mallinna tie, tee toiminta mahdolliseksi ja
rohkaise sydäntä.»*

HARRI KUKKONEN

Tampereen ammattikorkeakoulu, ammatillinen opettajankoulutus
harri.kukkonen@tamk.fi
040 – 8012 592

ARI JUSSILA

Tampereen ammattikorkeakoulu, ammatillinen opettajankoulutus
ari.jussila@tamk.fi
050 – 4399 685

Osaamisperusteisuus ammatillisessa koulutuksessa – yrittäjämäisiä taitoja muutoksen hallintaan?

UUDISTETUT LAIT ammatillisesta koulutuksesta ja uudet ammatillisten perustutkintojen tutkintojen perusteet tulivat voimaan 1.8.2015. Yksi merkittävimmistä muutoksista aiempaan verrattuna on osaamisperusteisuuden vahvistaminen. Tämä tarkoittaa sitä, että opiskelun jäsentämisen ja osaamisen arvioinnin lähtökohtana ovat työelämän toimintakokonaisuudet ja työprosessit. Uudistukset merkitsevät suuria muutoksia ammatillisen peruskoulutuksen toteutuksessa. On tärkeää, että ammatillisen koulutuksen opettajilla ja opettajiksi opiskelevilla on tietoa siitä, millainen muutos on tulossa ja miten muutoksen voi kohdata. Tätä varten osana Y-ped -projektia laadittiin julkaisu ”Osaamisperusteisuuden alkeet – muutoksessa toimimisen lyhyt oppimäärä”.

Tutkinnon laajuus määrittää opintoviikkojen asemesta osaamispisteinä (180 osp). Osaamispiste kuvaa osaamisen määrää ja laatua (ei osaamiseen hankkimiseen kuluva aika). Tämä vaikuttaa suunnittelun, ohjaamisen ja arvioinnin käytänteisiin. Aikaan perustuva suunnittelu ja toteutus tulee väistyään ja opiskelijaryhmien muodostumisperusteet punnitaan uudelleen. Henkilökohtaisten/yksilöllisten opiskelupolkujen merkitys kasvaa ja ohjausta tarvitaan enemmän ja useammalla tasolla. Osaamisen arviointi kohdistuu siihen, onko opiskelijalla tutkinnon perusteissa kuvattu ammattitaito, siis osaako vai ei. Sillä, miten tai missä ammattitaito on karttunut, ei ole merkitystä. Oppimisen arviointi palvelee oppimisprosessia ja antaa opiskelijalle tiedon siitä, mitä hän jo osaa, mitä on vielä opittavaa ja miten hän voi oppia lisää.

Tuttujen toimintatapojen muuttaminen saattaa olla työlästä, sillä ne ovat usein ns. hiljaista tietoa, jota on vaikea pukea sanoiksi. Erilaiset yhteisö- ja oppilaitostasoiset käytänteet, ohjeet ja säännöt muodostavat kehyksen sille, kuinka hyvin yksittäisten toimijoiden, niin opettajien, opiskelijoiden kuin muunkin henkilökunnan on mahdollista siirtyä uudenaikaiseen toimintakulttuuriin.

Ulkoinen muutospakko synnyttää lähes aina jonkinasteista epäilyä ja muutosvastarintaa, jolloin energia suuntautuu prosessin alussa vanhan puolustamiseen ja säilyttämiseen. Vaikka muutos olisi positiivinen ja toivotu, omien tuttujen tapojen ja rutiinien muuttaminen tuo epävarmuutta ja jännittää. Kun jotakin tuttua katoaa, tulee menetyksen ja hämmennyksen tunne. Onkin tärkeää, että ihmisillä on mahdollisuuksia keskustella muutoksesta ja arvioida sitä myös omasta näkökulmastaan. Muutosvastarinnalle kannattaa antaa tilaa, sillä muutosvaatimusten ehkä koetaan kyseenalaistavan tai jopa mitätöivän sen, mitä yhteisössä on pidetty ammatillisesti tarkoituksenmukaisena. Sitä, miten ja miksi uudenaikaiset tavat ovat erilaisia ja mahdollisesti parempia kuin nykyiset, kannattaa arvioida ja perustella perustehtävän kautta.

Muutoksen kohtaamista ja siinä toimimista auttaa yrittäjämäinen ajattelutapa ja työote. Se perustuu kykyyn olla dynaaminen, joustava, uudistuva ja luova muuttuvissa ja epävarmoissa ympäristöissä. Opettajan työssä olennainen osa yrittäjämäisyyttä on tavoitteellinen yhteistoiminta muiden kanssa.

Asiasanat: osaamisperusteisuus, osaamispisteet, yksilölliset opintopolut, muutoksen kohtaaminen

” Onkin tärkeää, että ihmisillä on mahdollisuuksia keskustella muutoksesta ja arvioida sitä myös omasta näkökulmastaan.”

MIKAEL JUNTUNEN

Tampereen ammattikorkeakoulu, Y-kampus
mikael.juntunen@tamk.fi

Y-kampus – yrittäjyyskuulumisia korkeakoulukentältä

YHTEISKUNNALLINEN TILANTEEMME talouden näkökulmasta on asettanut uudenlaisia haasteita meille korkeakoulutoimijoille. Suomi tarvitsee lisää yrityksiä ja ammattitaitoisia yrittäjiä, jotta edesautamme maamme talouden kehittymistä positiiviseen ja kilpailukykyiseen suuntaan.

Korkeakoulut ovat perinteisesti kouluttaneet osaajia asiantuntijatehtäviin ja usein suurien yritysten palvelukseen. Tämä tarve on edelleen olemassa. Rinnalle on syntynyt vahvemmin myös toisenlainen tarve. Suuret yritykset eivät nykypäivänä palkkaa tekijöitä sillä tahdilla kuin ennen. Työllistyminen on monilla korkeasti koulutetuilla haasteellista, ei osaamisen puutteiden vaan kiven alla olevien työpaikkojen vuoksi. Tässä pullonkaulassa me korkeakoulukentän yrittäjyystoimijat näemme paljon mahdollisuuksia. Taloudellinen tilanne ja suuntaus, joka on ollut nähtävissä viime vuosien ajan, on näin ollen vaikuttanut paljon myös siihen mitä korkeakoulukentässä tapahtuu yrittäjyyteen liittyvän kehittämisen saralla.

Viime vuosien aikana on tamperelaisessa korkeakoulukentässä tapahtunut paljon yrittäjyyden edistämisen teeman alla. Tampereen ammattikorkeakouluun jo 15 vuotta toimineen Proakatemian rinnalle on perustettu Y-kampus, eli yrittäjyyskampus. Y-kampus on kehitettyine toimintoineen yksi esimerkki toimintamallista, jolle on selkeästi ollut tilausta samansuuntaista aktiivisuutta on meneillään myös kahdella muulla korkeakoulukampuksella. Yrittäjyyden edistämisen, korkeakouluopiskelijoiden yrittäjyysosaamisen kehittäminen ja uravaihtoehtona yrittäjyyden näkyväksi tekeminen on saanut paljon positiivista tuulta alleen.

Tampereen korkeakoulukentässä tapahtuu paljon Tampere 3 -yhteistyöselvitysten ja mahdollisen yhdistymisen tarkastelun puitteissa. Viimeisten 3 vuoden aikana ovat Tampereen ammattikorkeakoulu, Tampereen yliopisto ja Tampereen teknillinen yliopisto omine yrittäjyystoimijoineen tehneet

jo vahvasti tiivistyvää yhteistyötä yrittäjyysasioissa. Tämän yhteistyön kehittäminen on kuluvan vuoden aikana alkanut näyttämään paljon positiivista signaalia siitä, kuinka resurssien käyttämisen suunnittelulla ja vahvuuksiamme painottamalla voimme saada yhdessä aikaan enemmän, niin korkeakoulukenttänä kuin yhteistyössä pirkanmaalaisten yrityspalveluiden kanssa.

” Tässä pullonkaulassa me korkeakoulukentän yrittäjyystoimijat näemme paljon mahdollisuuksia.”

YRITTÄJYYS JA OPETTAJUUS – Y-PED –RYHMÄN KUULUMISIA OSA 2

Tiina Hämäläinen, Maria Haapaniemi ja Veli-Matti Ruotsalainen

TIINA HÄMÄLÄINEN,

FM, YTK, toimittaja, äidinkielenopettaja

tiina.s.hamalainen@gmail.com

040 506 0299

JAKSOIN AINA ihmetellä, kun ihmiset sanoivat, että ”sinusta sitten tuli naistenlehden toimittaja” tai ”enpä olisi uskonut, että päädyt opettajaksi”. Täytän tänä vuonna 40 enkä kyllä yhtään tiedä, mikä minusta tulee. Teen oikein mielelläni eri hommia ja menen sinne, minne sydän vie. Usein huomaan, että just näin tämän kuului mennäkin.

Työskentelin muutaman vuoden äidinkielenopettajana ammattikoulussa. Äidinkielen lisäksi huomasin opettavani nuorille rohkeutta, herkkyyttä ja oman äänen kuuntelua. Kehuin paljon ja käytin tunteita vahvasti opetuksessa. Kun sitten tänä kesänä irtisanouduin, yksi opiskelijani kirjoitti jäähyväisviestiin: ”Jää kyllä ikävä sua, mutta kannattaa aina seurata sydäntä.” Oli mennyt oppi perille.

Syyskuussa aloitan uuden uran omillani. En oikeasti tiedä yhtään, mitä tapahtuu. Jotain hyvää tulee aina. Ei elämää kannata liikaa varmistella.

*” Teen oikein mielelläni eri hommia
ja menen sinne, minne sydän vie.
Usein huomaan, että just näin
tämän kuului mennäkin.”*

MARIA HAAPANIEMI,

Tradenomi, JET, AmO, Senior team coach
maria@idema.fi, www.idema.fi
050 3611510

OLEN TOIMINUT 5 vuotta yrittäjänä ja valmentajana Idema Oy:ssä, sekä 3 vuotta tiimivalmentajana Tiimiakatemia® Tiimimestari valtakunnallisissa ryhmissä.

Jyrki Sukula laittaa kuppiloita kuntoon ja me Idemassa valmennamme kouluja kuntoon, yksi opettajanhuone, koulukohtainen ops ja/tai kurssi kerrallaan. Autamme oppilaitoksen henkilökuntaa ideoimaan ja kehittämään opetusta sekä omaa työtään työelämälähtöisempään suuntaan. Yrittäjyyskasvatus, työelämäyhteistyö, tiimioppiminen ja -opettaminen, oppilaitososuuskunnat ja työelämälähtöiset kurssit ovat osana päivittäistä valmennustyötämme.

Yrittäjyyskasvatuksen iltakoulussa jaan kokemuksiamme tänä keväänä alkaneista lukioiden kanssa toteutettavista tiimioppimisen valmennuksista ja kerron niiden avulla saavutetuista tuloksista, sekä myös muutoksen aiheuttamista kasvukivuista. ”Kaikki on mahdollista, mahdottoman toteuttaminen vain vie hieman enemmän aikaa!”

*» Kaikki on mahdollista,
mahdottoman toteuttaminen
vain vie hieman enemmän aikaa!”*

VELI-MATTI RUOTSALAINEN, FM, NTM,
AmO
veli-matti.ruotsalainen@valmennusmajakka.fi
www.valmennusmajakka.fi
040 555 1062

TYÖSKENTELEN YRITTÄJÄNÄ ValmennusMajakassa, joka toteuttaa yrittäjäkoulutuksia yritystoimintaa suunnitteleville ja yrittäjävalmennusta yrittäjinä nuorille henkilöille. Olen toiminut yrittäjänä 17 vuotta, ja ValmennusMajakka on järjestänyt yrittäjäkoulutuksia yli 12 vuotta.

Vuonna 2014 ValmennusMajakka toteutti 60 aloittavan yrittäjän koulutusta, joihin osallistui 852 henkilöä, kokonaisuudessaan tuotimme 21.750 opiskelijatyöpäivää ja liikevaihtomme oli 814 000 €. Vedämme yrittäjäkoulutuksia suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja venäjäksi.

ValmennusMajakka on käytännönläheisyyden sekä osallistujien ja koulutusten määrällä mitaten yksi johtavista aloittavan yrittäjän koulutusten toteuttajista Suomessa. Yrittäjäkoulutukset järjestetään päivä-, ilta- ja verkko- (webinaarit ja/tai ohjausvideot) opiskelun, omatoimisen työskentelyn ja henkilökohtaisen ohjauksen yhdistelmänä.

Liite: Y-ped – hankkeen tuotantoa

KUKKONEN, H. JA JUSSILA, A. 2015. Osaamisperusteisuuden alkeet – muutoksen kohtaamisen lyhyt oppimäärä. Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja. sarja B. Raportteja 80.

RANKINEN, S. & RYHÄNEN, A. 2014. Entrepreneurship, Education in Nursing – A Narrative Review. In Alakoski, H., Joensuu, S. (eds) Entrepreneurship Education 2.0. The Conference Proceedings. Entrepreneurship Education Conference in Seinäjoki, Finland 25.9.-26.9.2014.

STENLUND A. 2014. Innovaationa rajoja ylittävä korkeakoulu. Teoksessa T. Rautkorpi, A. Mutanen & L. Vanhanen-Nuutinen (toim.): Kestävä innovointi. Oppimista korkeakoulun ja työelämän dialogissa. Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisusarja. Taito-työelämäkirjat 7 * 2014. Helsinki: Metropolia Amk.

TAPANI, A. 2014. Opettajankouluttajana riskipedagogiikkaa toteuttamassa – sanoista tekoihin. Teoksessa J. Seikkula-Leino, A. Tiikkala ja L. Yöntilä (toim.) Yrittäjyyskasvatusta suomalaisen opettajankoulutukseen ja opetukseen! YVI-hankkeen hedelmiä vuosilta 2010-2014. Turun normaalikoulun julkaisuja 1/2014.

TAPANI, A., KUKKONEN H. JA STENLUND. A. (toim.) 2014. Pysäköinti kielletty – huoltoajo sallittu. Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja B. Raportteja 72.

- painettu versio
- sähköinen löytyy osoitteesta <http://www.tamk.fi/web/tamk/julkaisutoiminta>
- sisältää artikkelit:
 - Kynnyskäsitteet identiteettityön virittäjinä, Harri Kukkonen
 - Yrittäjyyden tuottaminen, Antero Stenlund
 - Interprofessionaalinen hyvinvointiyrittäjyys, Ulla- Maija Koivula
 - Vertaistutorointi pedagogisen kuntoutuksen muotona ammatillisissa oppilaitoksissa syrjäytymisen ehkäisyssä, Mira Laine
 - Tsemppipajat yrittäjämäistä opettajuutta toteuttamassa?, Annukka Tapani ja Maiju Ketko
 - Yrittäjyys – marginaalista vallitsevaksi identiteetiksi, Antero Stenlund

- Osallistava pedagogiikka ja identiteettityön kriittiset kohdat, Harri Kukkonen
- Yrittäjyyspedagogiikkaa ja sosiaalista tukea, Sirpa Mäkinen
- Opintojen joustavuus – kuka tai mikä joustaa?, Annukka Tapani
- Valmentaminen ja yritysysteistyö restonomikoulutuksen opintojakso-
tototeutuksessa, Tuija Heikkilä ja Tuija Ylä-Viteli
- Sukupolvi z on jo täällä – mitä tarvitsemme päivittääksemme koulutuk-
sen 2010-luvulle?, Jenni Lahelma, Miina Makkonen ja Ville Salonen
- Mallinna tie, rohkaise sydäntä – Proakatemian tie yrittäjyyteen, Tiina Lindberg
- Opiskelijälähtöisyys – myytti vai todellisuutta, Esa Poikela ja Antero Stenlund
- Oppiyrittystoiminta osana liiketalouden koulutusta, Antti Klaavu, Paula Lamminen ja Riitta Vihuri
- Y-Kampuksella kehittyä uusia yrittäjiä ja huipputekijöitä työelämään, Lauha Peltonen ja Mikael Juntunen

TAPANI, A. JA KETKO, M. 2014. Tsemppipajat yrittäjämistä opettajuutta toteut-
tamassa. Esitys Yrittäjyyskasvatuksen tutkimuspäivillä. Seinäjoki 25.-26.9.2014.

Virheetön banaani. Opetusviestinnän lyhytelokuva. Käsikirjoitus Riitta Ryhtä ja Anne Lehtinen, ohjaus Riitta Ryhtä, tuottaja Iiro Hirvimäki, asiantuntijaryhmä Arto Koskinen, Jussi Alhorinne, Annukka Tapani. Opettajan oppaan laatinut Jussi Alhorinne.

- dvd
- löytyy verkosta
<https://www.youtube.com/watch?v=vdxIJxDoDP4&feature=youtu.be>

Lisäksi: 13 Y-ped-ryhmästä valmistuivat kaikki aloittaneet eli 22 uutta ammatil-
lista, yrittäjämistä opettajaa.

TULOSSA syksyllä 2015:

- lyhytelokuvat ”Pintaan!” ja ”Ikiliikkuja”
- ”Oppiikohan täs nyt siis mitä” – Opettajaidentiteetin rakentumiseen liittyvät tunteet yrittävyyispainotteisessa ammatillisessa opettajankoulutusryhmässä. Esitys ja artikkeli Yrittäjyyskasvatuksen tutkimuspäiville. Pori 24.-25.9.2015.
- Osaamisperusteisuuden alkeet – muutoksen kohtaamisen lyhyt oppimäärä – julkaisun nettiversio

Matkalla on alkunsa ja loppunsa ja joskus loppu voi olla myös uuden alku. Samoin on projektimaailmassa. Tämän julkaisun myötä päätämme Y-ped-hankkeeksi kutsumamme yrittävyyteen painottuneen ammatillisen opettajankoulutuksen. Rahoitus hankkeelle saatiin Opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Projekti huipentui iltakouluun, jonka antiin voit tämän julkaisun myötä tutustua. Julkaisun lopussa on lista myös muista aikaansaannoksistamme, joista kaikista, yhdessä ja erikseen, voimme olla aidosti ylpeitä. Matka jatkukoon kohti uusia mahdollisuuksia!